

۲۲۵۲.۲.

افزایش سرانه فضای سبز شهری و سلامت شهروندان

www.ketab.ir

مؤلف:

سمیه مشهدی تفرشی

سرشناسه	:	مشهدی تفرشی، سمیه، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآور	:	افزایش سرانه فضای سبز شهری و سلامت شهروندان/مولف سمیه مشهدی تفرشی.
مشخصات نشر	:	مهر و آژ، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۲۶ ص.
شابک	:	۷-۷-۹۷۸۱۷-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۲۵.
موضوع	:	معماری منظر شهری Urban landscape architecture معماری منظر Landscape architecture معماری منظر-- جنبه های زیست محیطی Landscape architecture-- Environmental aspects
رده بندی کنگره	:	۷/۴۷۲SB
رده بندی دیویی	:	۵/۷۱۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۵۶۰۳۴۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیا

افزایش سرانه فضای سبز شهری و سلامت شهروندان

مولف: سمیه مشهدی تفرشی

ناشر: مهر و آژ

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

تیراژ: ۳۰۰۰

شابک: ۷-۷-۹۷۸۱۷-۶۲۲-۹۷۸

مراکز پخش و فروش:

۱- مرکز شماره یک: تهران خیابان انقلاب- روبروی دانشگاه تهران - مجتمع

فروزنده- طبقه اول- شماره ۴۰۶- تلفن: ۰۲۱۶۶۹۵۴۴۰۴

۲- مرکز شماره دو: تهران - خیابان پاسداران- میدان هروی- بوستان نهم- پلاک

۳۷- تلفن: ۰۲۱۲۲۵۶۷۲۵۸

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۰
فصل اول.....	۱۲
فضای سبز شهری.....	۱۲
فضای سبز شهری چیست ؟.....	۱۲
۱- فضاهای سبز عمومی.....	۱۲
۲- فضاهای سبز نیمه عمومی.....	۱۳
۳- فضاهای سبز خیابانی.....	۱۳
۴- فضای سبز تفریحی.....	۱۴
۵- باغ.....	۱۴
۶- چمن کاری.....	۱۴
۷- فضای سبز معابر.....	۱۴
۸- فضای سبز میادین.....	۱۵
۹- فضای سبز رفوژها.....	۱۶
فصل دوم.....	۱۸

- گفتار اول ۱۸
- اثرات فضای سبز بر محیط زیست شهری ۱۸
- ۱- کاهش آلودگی هوا ۱۹
- ۲- کاهش آلودگی صوتی ۲۱
- ۳- تولید اکسیژن و جذب دی اکسید کربن ۲۲
- ۴- کنترل تشعشعات و بازتاب نور ۲۲
- ۵- زیبایی آفرینی ۲۲
- ۶- معماری شهرها ۲۳
- ۷- جذب فون ۲۳
- ۸- کنترل باد ۲۳
- ۹- تفرجگاه ۲۴
- ۱۰- ذخیره انرژی ۲۴
- ۱۱- تاج بری یا برگاب ۲۵
- ۱۲- درختان و سیلاب ۲۵
- تأثیرات روان شناختی فضای سبز بر شهروندان ۲۶
- گفتار دوم ۲۷
- نگهداشت و توسعه فضای سبز شهری ۲۷
- ۱- نگهداری فضای سبز ۲۷
- ۲- آبیاری ۲۷
- روش های آبیاری کرتی ۳۰
- الف) آبیاری کرتی بدون استفاده از فاضلاب ۳۰
- ب) آبیاری کرتی با استفاده از فاضلاب ۳۰

- ج) آبیاری غرقابی دائم ۳۰
- د) آبیاری ماندابی ۳۱
- معایب سیستم آبیاری کرتی ۳۲
- روش های جایگزین برای آبیاری کرتی ۳۳
- آبیاری تحت فشار چیست؟ ۳۳
- مزایای آبیاری تحت فشار نسبت به آبیاری کرتی ۳۵
- روش آبیاری قطره ای چیست؟ ۳۶
- فواید آبیاری قطره ای ۳۶
- آبیاری بارانی چیست؟ ۳۷
- مزایای آبیاری بارانی ۳۸
- آبیاری فضای سبز تهران با پساب تصفیه خانه ها ۴۰
- عدم تمرکز تصفیه خانه ها در جنوب شهر تهران ۴۳
- ۳- کود دهی ۴۶
- ۴- اصول هرس و تربیت ۴۷
- دلایل و فواید هرس ۴۷
- اهداف و وظایف سازمان بوستانها و فضای سبز ۴۹
- خلاصه ای از اقدامات سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران ۵۲
- معرفی پروژه های جنگل کاری و طرح نهضت شهر سبز ۵۵
- گفتار سوم : ۵۷
- استانداردهای فضای سبز و تعیین سرانه فضای سبز در ایران ۵۷
- مکان یابی فضای سبز ۵۸
- سرانه فضای سبز موجود در تهران ۶۰

- ۶۰.....روش پیشنهادی برای تعیین سرانه فضای سبز.....
- ۶۱.....اصول طراحی کاشت.....
- ۶۲.....اصول طراحی کاشت در محوطه سازی:.....
- ۶۲-۱.....اصل گزینش و نوع فضای سبز.....
- ۶۲-۲.....اصل انتخاب بهترین مقیاس گیاهان.....
- ۶۳-۳.....اصل تعریف غالبیت در طرح با تغییر نسبت مقیاس کشت به مقیاس معماری.....
- ۶۴-۴.....اصل بزرگنمایی فضا با بهره گیری از فنون طراحی کاشت.....
- ۶۴-۵.....اصل انطباق نیازهای گیاهان با شرایط محیطی.....
- ۶۵-۶.....اصل زمینه سازی طرح با عناصر موجود درمحیط.....
- ۶۵-۷.....تعریف ارتفاع گیاهان و محل یابی کاشت آنان بر اساس نوع محیط.....
- ۶۶.....استانداردهای فضای سبز.....
- ۶۸.....سرانه فضای سبز شهری در شهرهای بزرگ دنیا.....
- ۶۹.....مینیاپولیس با بیشترین سرانه فضای سبز.....
- ۷۰.....کانزاس سیتی با عجیب ترین مبلمان شهری.....
- ۷۰.....مسکو با مبلمان شهری لوکس.....
- ۷۱.....سنگاپور با فضای سبز عمودی.....
- ۷۲.....سیدنی با فضای سبز و مبلمان بی پایان.....
- ۷۲.....شهر چنگدو در چین با مبلمان شهری چینی.....
- ۷۳.....اوکلاهاما امریکا با مبلمان شهری منحصر به فرد.....
- ۷۵.....تاثیر افزایش فضای سبز شهری بر ارتقا کیفیت زندگی شهری.....
- ۷۶.....اثرگذاری فضای سبز شهری بر سلامت جسم و روان شهروندان.....

- ۱- ایجاد آرامش روحی و روانی ۷۷
- ۲- تأثیرات مثبت در سلامتی جسمی و بدنی افراد ۷۸
- ۳- تعاملات اجتماعی ۷۹
- فصل سوم ۸۱
- گفتار اول: پارک‌ها ۸۱
- تعریف پارک ۸۱
- تأثیر فضای سبز و پارک‌ها بر کودکان ۸۲
- آسیب‌های ناشی از نبود فضای سبز مناسب شهری ۸۳
- کاهش دید افقی به دلیل آلودگی هوا و نبود فضایی مثل پارک ۸۳
- آلودگی هوای شهر و سلامتی ساکنین شهر ۸۴
- طبقه‌بندی پارک بر اساس هویت ۸۶
- ۱- پارک چنگلی ۸۶
- ۲- پارک انسان‌ساخت ۸۶
- طبقه‌بندی پارک‌ها بر اساس اهمیت، مقیاس و حوزه نفوذ ۸۷
- الف- پارک بین‌المللی ۸۷
- ب- پارک ملی ۸۷
- ج- پارک شهری ۸۷
- د- پارک همسایگی ۸۸
- ه- پارک محله‌ای ۸۸
- و- پارک ناحیه‌ای ۸۹
- ز- پارک منطقه‌ای ۸۹
- ح- پارک فراشهری (یا پارک‌های بسیار بزرگ) ۹۰

- طبیقه بندی پارک‌ها از نظر شکل ۹۰
- الف) پارک‌های منظم ۹۱
- ب) پارک‌های غیر منظم ۹۱
- ج) پارک‌های مخلط ۹۱
- د- پارک‌های فانتری ۹۲
- ه- پارک‌های مدرن ۹۲
- تقسیم بندی پارک‌ها با توجه به موقعیت و عملکرد ۹۲
- ۱- پارک‌های برون شهری ۹۲
- ۲- پارک‌های درون شهری ۹۳
- اهداف طراحی پارک‌ها ۹۳
- الف) مکان تفریحی ۹۳
- ب) فعالیت‌های تفریحی ۹۴
- گفتار دوم : ۹۷
- اصول مقدماتی طراحی پارک‌ها ی شهری ۹۷
- ۱- فضاهای سبز فعال ۹۸
- چگونگی طراحی یک آلایق ۱۰۱
- تشکیلات اداری در پارک‌های عمومی ۱۰۴
- مجموعه‌ی تشکیلات ساختمانی پارک‌ها و گردشگاه‌ها ۱۰۵
- الف : دسترس‌ها ۱۰۵
- ب - دربهای ورودی و خروجی ۱۰۶
- تشکیلات تزئیناتی ۱۰۷
- الف) آب نماها ۱۰۷

مقدمه

حضور در طبیعت از بدو شروع عالم هستی تا کنون نیازی است بالفطره که در ذات آدمی نهاده شده است. انسان برای تکامل روح و جسمش با حضور در طبیعت همواره به دنبال آرامشی است که دنیای امروزی و دغدغه هایش آن را از وی سلب کرده است. توجه به اهمیت فضای سبز و تاثیر آن در ارتقای کیفیت فضاهای شهری، بهبود جنبه های زیست محیطی و زندگی شهری و افزایش سلامت و بهداشت شهری، مطالعه در وضعیت فضاهای سبز شهری با بازنگری در روش ها، استاندارد ها و سرانه ها در سال های اخیر مورد توجه شهرسازان، جغرافی دانان و کارشناسان محیط زیست قرار داشته است.

در این راستا و به منظور بهبود وضعیت فضای سبز شهرهای کشور و درک اصولی از نقش سرانه ها در برنامه ریزی فضای سبز شهرها، تحقیقات بیانگر وجود تفاوت های اساسی در روش های برنامه ریزی و مقادیر سرانه ها و استانداردهای فضای سبز در ایران و جهان بوده و از سویی دیگر مبین این امر است که با استمرار روش های کنونی در ایران و استفاده از سرانه های متعارف فعلی، تحقق «شهرهای سبز» تصویری بسیار آرمان گرایانه است. لذا لزوما بازنگری در مقادیر

سرانه‌ها و نیز تفکیک سرانه به اجزا مشخصی چون سرانه پارک‌های محدوده شهر، سرانه تفرجگاه‌های حریم شهر و ... ضروری است.

بر اساس تحقیقات، لزوم تفکیک سرانه فضای سبز به دو بخش اصلی سرانه فضای سبز درون و پیرامون شهری، ارتقای میزان سرانه‌های مورد عمل کنونی از ۱۲-۷ مترمربع به ۱۸-۱۲ مترمربع در درون شهر، تامین سرانه ۳۶-۲۴ مترمربع سرانه فضای سبز گردشگاهی در پیرامون شهرها و همچنین لزوم تامین بخشی از فضاهاى سبز مورد نیاز شهری در پروژه‌های آماده‌سازی قطعات توسعه جدید و یا نوسازی و بازسازی محلات، فزون بر رعایت سرانه فضای باز بر اساس دستورالعمل کنترل تراکم ساختمانی تاکید دارد.

توسعه فضای سبز شهری و توزیع عادلانه آن در محله‌ها به خصوص در مراکز شهرها به گونه‌ای که متناسب با ساخت و ساز شهری باشد یکی از راهبرد های توسعه پایدار شهر نیز تلقی می گردد. از نظر ابعاد زیست محیطی، فضای سبز شهری در کاهش آلودگی هوا و آلاینده‌ها، تعدیل پدیده جزیره گرمای شهری، کاهش آلودگی صوتی، کنترل سیلاب و در یک کلام بهبود کیفیت محیط زیست نقش تعیین کننده‌ای دارند.